

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

22 mai 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte

Nicolae Gordilă,

Judecători

Iurie Diaconu, Elena Covalenco, Liliana Catan,
Ion Guzun,

a judecat în ședința de judecată, fără citarea părților la proces, recursurile ordinare, declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Lilia Prisacari și de avocatul Diana Sanduleac, în numele părților vătămate Zinaida Moloșag și Serghei Faina, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 19 ianuarie 2018, în privința inculpatei

*Jaman Silvia XXX, născută la
XX XXXX XXXX, originară și locuitoare a s. XXXXX,
r-nul XXXXX, cetățeană a R. Moldova, fără
antecedente penale.*

	<i>Termenul de examinare</i>
<i>instanța de fond:</i>	<i>25.02.2014 – 31.03.2016,</i>
<i>instanța de apel:</i>	<i>27.04.2016 – 06.07.2016,</i>
<i>instanța de recurs:</i>	<i>23.08.2016 – 13.12.2016,</i>
<i>instanța de apel:</i>	<i>23.01.2017 – 19.01.2018,</i>
<i>instanța de recurs:</i>	<i>19.03.2018 – 21.02.2018.</i>

Asupra recursurilor menționate, Colegiul penal lărgit,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Drochia din 31 martie 2016, Jaman Silvia a fost condamnată în baza art. 27, 190 alin. (2) lit. d) Cod penal la amendă în mărime de 500 unități convenționale, ce constituie 25.000 lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de răspundere pe un termen de 2 ani, și în baza art. 310 Cod penal la amendă în mărime de 500 unități convenționale, ce constituie 25.000 lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de răspundere pe un termen de 3 ani.

Conform art. 84 Cod penal, prin cumulul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsă definitivă cu amendă în mărime de 550 unități convenționale, ce constituie 11.000 lei.

De la inculpată s-a încasat cheltuielile de judecată în beneficiul lui Serghei Faina de 3453,80 lei, și Zinaidei Moloșag de 4509,40 lei.

Acțiunea civilă în partea prejudiciului moral a fost respinsă.

2. Instanța de fond a constatat că Jaman Silvia activând în calitate de director al Asociației de Economii și Împrumut „Popești” al s. Popeștii de Sus, r-nul Drochia, cu folosirea situației de serviciu, în perioada lunilor ianuarie - februarie 2009 a falsificat semnăturile fidejursorilor Moloșag Zinaida, Faina Serghei în contractele de împrumut bănești cu nr. 26, 27, 28 din 15.01.2009 și nr. 115 din 16.02.2009 încheiate de Asociația de Economii și Împrumut „Popești” al s. Popeștii de Sus, r-nul Drochia, și a înaintat în instanța de judecată, cerere de chemare în judecată de încasare a sumelor de bani împrumutate, fiind anexate contracte false, în baza cărora au fost eliberate ordonanțe judecătorești de încasare a sumelor bănești în valoare de 43.338 lei, care ulterior au fost depuse la executare executorului judecătoresc, dar din motivul anulării ordonanțelor judecătorești de încasare sumele de bani solicitate nu au fost dobândite.

Instanța de judecată a reținut că inculpata nu a recunoscut vina, însă aceasta este dovedită prin probele administrate și i-a încadrat acțiunile în baza art. 27, 190 alin. (2) lit. d) Cod penal, ca tentativă de escrocherie, adică tentativa dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane prin înșelăciune, săvârșite cu folosirea situației de serviciu, și în baza art. 310 alin. (1) cod penal, adică falsificarea probelor în procesul civil de către un participant la proces.

3. Inculpata a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie achitată.

Apelanta a invocat că instanța de fond s-a bazat pe depozițiile părților vătămate Faina Serghei și Moloșag Zinaida, însă nu a luat în considerație depozițiile ei, cât și probele apărării depuse și anexate la materialele cauzei.

Într-adevăr, activând în funcția de director AEÎ „Popești” și având eliberate credite nerambursate, a înaintat în instanța de judecată cereri de încasare a datoriilor de la Faina S. și Moloșag Z.

Faptul că Faina S. și Moloșag Z. au fost beneficiari de credite de la AEÎ „Popești” prin intermediul altor persoane (motivația că nu erau cu viza de reședință în raza de deservire) este dovedit prin materialele cauzei, inclusiv prin depozițiile date de către însăși ultimii și de către persoanele care într-adevăr au fost beneficiari: Vîrnav T. (contractul nr.27 din 15.01.2009), Gîncu A. (contractul cu nr.28 din 15.01.2009), Necoară V. (contractul cu nr. 115 din 16.02.2009), unde ca fidejursori erau Faina S. și Moloșag Z.

Hotărârea de eliberare a împrumutului persoanelor nominalizate a fost emisă de organul Colegial al Consiliului AEÎ „Popești”, conform procesului-verbal nr.2 din 12.01.2009, deci nu de ea personal.

Contractele de împrumut menționate, în calitate de director, le-a primit deja semnate, în privința persoanelor interesate, fără careva obiecții, astfel fiind acceptate de ea.

Faptul dat se dovedește și prin raportul de expertiză criminalistică nr. 2495 din 12.12.2012, în care nu este indicat că semnăturile date sunt îndeplinite de ea personal.

Calitatea de debitori a persoanelor Faina S. și Moloșag Z. se dovedește prin contractul încheiat cu firma „Juris-Protect”, raportul din 30.11.2010, măsurile întreprinse de către ea față de Faina S. și Moloșag Z. și informația primită de la Direcția Informației și Evidență operativă MAI.

Faina S. și Moloșag Z., prin depozițiile sale nu neagă că au primit bani creditați prin intermediul altor persoane, însă consideră că i-au achitat și nu au datorii față de AEÎ „Popești”.

Ei au explicat că au activat în diferite împrejurări, însă nu pot dovedi prin careva transferuri bancare sau recipise eliberate de persoana care a primit sumele bănești.

Achitarea sumelor bănești indicate de persoanele date sunt sub bănuială rezonabile, deoarece aceștia, ocupându-se cu businessul mic, sunt la curent că sumele bănești primite sau eliberate urmează a fi dovedite printr-un act care constată faptul juridic, cum sunt bonurile de transfer bancar, recipisa etc.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 06 iulie 2016, apelul a fost respins ca nefondat.

Instanța de apel a reținut că instanța de fond just a stabilit vinovăția inculpatei și corect a încadrat juridic acțiunile ei.

5. Inculpata a declarat recurs ordinar, în care a solicitat casarea hotărârilor adoptate, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie achitată.

Recurenta a indicat că relațiile între Faina S., Moloșag Z. și AEÎ „Popești”, prin intermediul ei ca director, au un caracter civil și nicidecum un penal.

6. Conform deciziei Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 13 decembrie 2016, recursul a fost admis, casată total decizia contestată și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Instanța de recurs a reținut că prima instanță contrar prevederilor legale, condamnând-o pe inculpată, a constatat săvârșirea ambelor infracțiuni incriminate ei, prin expunerea o singură dată și în mod cumulativ a aceluiași circumstanțe de fapt pe ambele episoade, fără a specifica în textul constatării sale care acțiuni ale inculpatei se referă la un capăt de acuzare și care la alt capăt de acuzare, precum și fără a indica în textul constatării semnele calificative ale infracțiunilor pentru săvârșirea cărora a fost recunoscută vinovată inculpata.

Ulterior, instanța de apel, judecând cauza în ordine de apel a menținut hotărârea atacată, fără a înlătura această eroare substanțială, care de una singură constituie un temei incontestabil de casare a hotărârilor emise în cauză.

Astfel, instanțele de fond nu au exercitat un control efectiv al învinuirilor aduse prin prisma prevederilor legale și a jurisprudenței CtEDO privind claritatea, caracterul concret și previzibilitatea acestora, dar dimpotrivă ele însăși au admis o constatare defectuoasă a circumstanțelor de fapt și de drept, fapt ce condiționează încălcarea dreptului inculpatei la un proces echitabil, stipulat la art. 6 CEDO.

Mai mult, instanța de apel a preluat într-un mod vădit, chiar simplificat motivarea primei instanțe, omițând să se expună în modul prevăzut de lege asupra probelor acuzării și ale apărării.

7. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 19 ianuarie 2018, apelul a fost admis, casată total sentința și pronunțată o nouă hotărâre.

Jaman Silvia a fost achitată de sub învinuirea comiterii infracțiunilor prevăzute de art. 27, 190 alin. (2) lit. d) și 310 alin. (1) Cod penal, pe motiv că ***nu s-a constatat existența faptei infracționale și fapta nu a fost comisă de inculpată.***

Instanța de apel a reținut că a admis demersul procurorului privind reluarea cercetării judecătorești și cercetarea suplimentară a probelor administrate.

Particularitățile circumstanțelor cauzei denotă că inculpata urmează să fie achitată pe motivul ***lipsei faptei infracțiunii prevăzute de art. 27, 190 alin. (2) lit. d) Cod penal, iar fapta prevăzută de art. 310 alin. (1) Cod penal, nu a fost săvârșită de inculpată.***

Inculpata a fost pusă sub învinuire pentru comiterea infracțiunii prevăzută de art. 310 alin. (1) Cod penal, adică falsificarea probelor în procesul civil de către un participant la proces în următoarele circumstanțe:

Jaman Silvia, activând în calitate de director al Asociației de Economii și Împrumut „Popești” al s. Popeștii de Sus, r-nul Drochia, cu folosirea situației de serviciu, în perioada lunilor ianuarie-februarie 2009, având scopul falsificării probelor, în perioada lunilor ianuarie-februarie 2009, din interes material a falsificat semnăturile fidejuserilor Moloșag Zinaida și Faina Serghei în contractele de împrumut bănești cu nr. 26, 27, 28 din 15.01.2009 și nr. 115 din 16.02.2009 încheiate de Asociația de Economii și Împrumut „Popești” al s. Popeștii de Sus, r-nul Drochia și a prezentat aceste contracte în calitate de reprezentant al reclamantului în instanța de judecată pentru încasarea sumelor de bani împrumutate, în baza cărora au fost eliberate ordonanțele judecătorești de încasare a sumelor bănești în valoare de 43.338 lei, care ulterior au fost depuse la executare executorului judecătoresc, dar din motivul anulării ordonanțelor judecătorești de încasare, sumele de bani solicitate nu au fost dobândite.

Declarațiile martorilor Gîncu Lilia și Vîrnăv Tudor nu dovedesc vina inculpatei în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 310 alin. (1) Cod penal, or, nici unul din martorii audiați, nu a declarat că inculpata ar fi falsificat careva semnături din contracte, acestea fiind întocmite în prezența părților vătămate Moloșag Zinaida și Faina Serghei, totodată părțile vătămate au primit banii conform contractelor.

Potrivit concluziei din raportul de expertiză în comisie nr. 2495 din 12.12.2012, cele 4 semnături de la numele lui Moloșag Zinaida și Faina Serghei în contractele cu nr. 26, 27, 28 din 15.01.2009 și nr. 115 din 16.02.2009, nu au fost efectuate de Moloșag Zinaida și Faina Serghei, dar de o altă persoană prin procedeul imitației, și totodată nu s-a indicat că aceste semnături au fost efectuate de inculpată, la fel în acest raport nu au fost verificate careva mostre ale semnăturii ultimei.

Conform raportului de constatare tehnico-științifică nr. 3624 din 04.10.2012, expertul criminalist a concluzionat: „определить кем, Moloșag Zinaida, Faina Serghei, Jaman Silvia или другим лицом выполнены подписи от имени Moloșag Zinaida и Faina Serghei в contract de împrumut nr. 26 din 15.01.2009, contract de împrumut nr.27 din 15.01.2009, contract de împrumut nr. 28 din 15.01.2009 și contract de împrumut nr. 115 din 16.02.2009, не представляется возможным по причинам указанных в исследовательской части”.

Problele administrate denotă *lipsa vinovăției inculpatei în comiterea infracțiunii incriminate.*

Inculpata a fost pusă sub învinuire și pentru comiterea infracțiunii prevăzută de art. 27, 190 alin. (2) lit. d) Cod penal, adică tentativa dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane prin înșelăciune săvârșită cu folosirea situației de serviciu, în următoarele circumstanțe:

Jaman Silvia activând în calitate de director al Asociației de Economii și Împrumut „Popești” al s. Popeștii de Sus, r-nul Drochia, având scopul de însușire a bunurilor altei persoane prin înșelăciune și abuz de încredere cu folosirea situației de serviciu, în perioada lunilor ianuarie - februarie 2009 a falsificat semnăturile fidejursorilor Moloșag Zinaida și Faina Serghei în contractele de împrumut bănești cu nr. 26, 27, 28 din 15.01.2009 și nr. 115 din 16.02.2009 încheiate de Asociația de Economii și Împrumut „Popești” al s. Popeștii de Sus, r-nul Drochia, și a înaintat în instanța de judecată, cererea de chemare în judecată de încasare a sumelor de bani împrumutate, fiind anexate contracte false, în baza cărora au fost eliberate ordonanțele judecătorești de încasare a sumelor bănești în valoare de 43.338 lei, care ulterior au fost depuse la executare executorului judecătoresc, dar din motivul anulării ordonanțelor judecătorești de încasare, sumele de bani solicitate nu au fost dobândite.

Astfel, conform declarațiilor martorilor Gîncu Iulia și Vîrnăv Tudor, care au semnat contractele la solicitarea părților vătămate, asigurând că vor restitui banii împrumutați și nu vor crea probleme, rezultă că părțile vătămate (debitori) Moloșag Zinaida și Faina Serghei, la încheierea contractelor au primit banii solicitați, totodată careva documente confirmative în susținerea poziției de restituire a sumelor împrumutate la materialele cauzei lipsesc.

În situația nerestituirii împrumutului de către părțile vătămate, inculpata a înaintat în instanța de judecată cereri privind încasarea datoriilor, în lipsa intenției de a dobândi sumele de bani imputate pentru sine, ci în scopul încasării acestor sume în beneficiul AEÎ, or, aceasta nu cunoștea despre falsificarea semnăturilor de pe contracte.

Prin urmare, *în acțiunile inculpatei lipsește fapta infracțională prevăzută de art. 190 alin. (2) lit. d) Cod penal.*

Acuzarea nu a prezentat probe care *ar dovedi vinovăția inculpatei în săvârșirea faptelor penale ce i se impută.*

Astfel, inculpata va fi *achitată de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 310 alin. (1) Cod penal pe motiv că nu a fost comisă de inculpată și infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. d) Cod penal din lipsa în acțiunile ei a faptei infracțiunii.*

8. Procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Lilia Prisacari, a declarat recurs ordinar, în care solicită casarea acestei decizii și dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Recurentul a invocat că acuzarea a prezentat probe legal dobândite la fază de urmărire penală, cercetate nemijlocit în instanța de fond și verificate în instanța de apel.

Declarațiile inculpatei sunt contradictorii și contrare probelor administrate, iar nerecunoașterea vinovăției de către ultima este un drept al acesteia, ea ne reprezentând instanței de apel care va probea cu putere de răsturnare a soluției instanței de fond.

Astfel, potrivit declarațiile părților vătămate Moloșag Zinaida și Faina Serghei, ei au făcut cunoștință cu inculpata în toamna anului 2007 când realizau marfa, între ei s-a format o conlucrare în cadrul căreia inculpata deseori le realiza marfa, la propunerea inculpatei au obținut mai multe ori credite, semnând uneori niște foi, de fiecare dată banii ei îi restituiau ultimei în rate în locurile indicate de inculpată - acasă la ea, pe pod, la intrarea în municipiul Bălți, inclusiv prin intermediul martorului Vîrnav Tudor, restituind suma de 21.500 lei. Având încredere deplină în inculpată când restituiau sumele de bani obținute, ei nu solicitau recipise de confirmare privind restituirea datoriei. Când au mai solicitat un împrumut inculpata a indicat că, așteaptă o comisie și nu are timp de perfectare a documentelor, și le-a dat să semneze mai multe blancuri curate chiar la poarta gospodăriei inculpatei. Suma împrumutată ei au restituit-o, și iar nu au primit de la ultima careva recipisă de confirmare. După aceasta având iarăși nevoie de bani din nou au apelat la inculpată. De această dată ultima le-a refuzat să le dea bani motivând că, așteaptă o comisie, de aceia trebuie să găsească vre-o persoană din teritoriul satului cu care ar putea întocmi contractul de împrumut și pentru suma împrumutată trebuia să puie ceva în gaj. Astfel fiind de acord la 15.01.2009 cu acordul lui Vîrnav Tudor, cu care era cunoscut și soacra acestuia, pe numele ultimilor fiind întocmit contracte de împrumut, ei a-u luat suma de 30.000 lei, adică fiecareia din ei revenindu-le câte 15.000 lei. Pentru suma de 30.000 lei, Moloșag Zinaida a lăsat ca gaj actele pe apartamentul ei, iar el pașaportul tehnic pe automobil. Nici el, nici Moloșag Zinaida, nu au semnat contractele de împrumut întocmite pe Vîrnav Tudor și soacra acestuia. Concomitent inculpata le-a cerut ca și anterior banii să-i aducă la ea acasă sau în locurile indicate. Până a primi creditul de 30.000 lei la momentul când îi restituiau inculpatei datoria de bani luată anterior, o sumă de 2000 euro, ei i-au transmis acesteia pe pod la intrarea în orașul Bălți. Privitor la restituirea sumei de 30.000 lei, inculpata le-a spus că poate să le acorde termenul de un an de zile, dar dânsa avea de gând să plece la lucru în Italia și în caz de plecare a ei, dâșii vor trebui să restituie banii mai degrabă. La 01.04.2009 au achitat prima sumă din datoria avută, iar toată suma de 30.000 lei au achitat-o în luna august 2009. Pentru suma restituită au primit de la inculpată actele pe apartamentul gajat. La fel ambii au confirmat că, în 2012, au primit încheierea de la judecătoria Drochia privind încasarea banilor de la Gîncu Alexei, Vîrnav Tudor, Ciocîrlan Vasilisa și Necoară Valentin, cât și de la Moloșag Zinaida și Faina Serghei, ei fiind incluși ca fidejutori. La fel ambii au indicat că semnăturile în contractele de împrumut nu le aparțin ele fiind false.

Deși instanța de apel a respins probele acuzării în aspectul declarațiilor părților vătămate neapreciindu-le la justa lor valoare, ele sunt în deplină coroborare și se completează prin celelalte probe prezentate de acuzare.

Prin declarațiile contradictorii a martorului Vîrnav Tudor, dar care totuși a confirmat că la încheierea contractului de împrumut nr. 27 din 15.01.2009 banii în sumă de 15.000 lei au fost transmiși lui Faina Serghei nemijlocit de inculpată. Mai mult, el chiar a confirmat că, într-o seară la el acasă a venit Faina Serghei care a transmis 21.500 lei pentru a-i transmite inculpatei.

Prin declarațiile martorului Gîncu Lilia, care este chiar sora inculpatei potrivit căroră, ea cunoștea că părțile vătămate nu sunt locuitori ai s. Popești din care motive nu puteau obține de la Asociația de Economii și Împrumut „Popești” credit. Ea cu soțul au încheiat cu asociația contractul de credit nr. 28 din 15.01.2009, unde Faina Serghei și Moloșag Zinaida figurau ca fidejutori, ei fiind în realitate beneficiarii creditului în sumă de 15.000 lei.

O simplă analiză a declarațiilor inculpatei și martorilor respectivi denotă că ele sunt contradictorii în sens că însăși inculpata a declarat că părțile vătămate nu au fost de față la încheierea contractelor de împrumut și că banii au fost transmiși beneficiarilor, pe când martorii respectivi au indicat că părțile vătămate erau de față și că nemijlocit inculpata a transmis banii împrumutați părților vătămate.

Astfel neclaritatea declarațiilor inculpatei și martorilor respectivi scot în evidență veridicitatea declarațiilor părților vătămate care sunt congruente și uniforme chiar din faza pornirii urmăririi penale pe caz.

Declarațiile părților vătămate sunt veridice și obiective, și se completează prin următoarele probe:

plângerile lui Moloșag Zinaida din 03.09.2012 și Faina Serghei din 11.01.2013 depuse la procuratura Drochia pentru a fi trasă la răspundere Jaman Silvia;

cererea de eliberare a ordonanței judecătorești depusă de către directorul AEÎ „Popești”, Jaman Silvia de încasare a datoriei în baza contractului nr. 115 din 16.02.2009 de la Necoară Valentin în sumă de 12.200 lei, dobânzii de 1474 lei și taxei de stat de 206 lei, fidejutori Faina S. și Moloșag Z.;

cererea de eliberare a ordonanței judecătorești depusă de către directorul AEÎ „Popești”, Jaman Silvia de încasare a datoriei în baza contractului nr. 26 din 15.01.2009 de la Cecîrlan Vasilisa în sumă de 15.000 lei, dobânzii de 1412 lei și taxei de stat de 247 lei, cu fidejutori Vîrnav T., Faina S. și Moloșag Z.;

cererea de eliberare a ordonanței judecătorești depusă de către directorul AEÎ „Popești”, Jaman Silvia de încasare a datoriei în baza contractului nr. 28 din 15.01.2009 de la Gîncu Alexei în sumă de 11.500 lei, dobânzii de 1083 lei și taxei de stat de 189 lei, cu fidejutori Vîrnav T., Faina S. și Moloșag Z.;

cererea de eliberare a ordonanței judecătorești depusă de către directorul AEÎ „Popești”, Jaman Silvia de încasare a datoriei în baza contractului nr. 27 din 15.01.2009 de la Vîrnav T. în sumă de 15.000 lei, dobânzii de 1400 lei și taxei de stat de 246 lei, cu fidejutori Vîrnav T., Faina S. și Moloșag Z.;

ordonanța Judecătoriei Drochia din 09.04.2012 de încasare de la Cecîrlan V., Vîrnav T., Faina S. și Moloșag Z. în beneficiul AEÎ „Popești” a sumei de 15.000 lei, dobânzii 1412 lei și taxei de stat de 247 lei;

ordonanța Judecătoriei Drochia din 07.05.2012 de încasare de la Necoară V., Vîrnav T., Faina S. și Moloșag Z. în beneficiul AEÎ „Popești” a sumei de 13.674 lei și taxei de stat de 206 lei;

ordonanța Judecătoriei Drochia din 09.04.2012 de încasare de la Gîncu A., Vîrnav T., Faina S. și Moloșag Z. în beneficiul AEÎ „Popești” a sumei de 12.583 lei și taxei de stat de 189 lei;

ordonanța Judecătoriei Drochia din 09.04.2012 de încasare de la Vîrnav T., Faina S. și Moloșag Z. în beneficiul AEÎ „Popești” a sumei de 15.000 lei, dobânzii 1400 lei și taxei de stat de 246 lei;

încheierea Judecătoriai Drochia din 08.05.2012 de anulare a ordonanței judecătoriai Drochia din 09.04.2012 pe cauza intentată în baza cererii AEÎ „Popești” împotriva lui Vîrnav T., Faina S. și Moloșag Z. privind încasarea datoriei de 16.646 lei;

încheierea Judecătoriai Drochia din 05.09.2012 intentată în baza cererii AEÎ „Popești” împotriva lui Gîncu A., Faina S. și Moloșag Z. privind încasarea datoriei 12.772 lei;

încheierea Judecătoriai Drochia din 08.05.2012 de anulare a ordonanței Judecătoriai Drochia din 09.04.2012 pe cauza intentată în baza cererii AEÎ „Popești” împotriva lui Cecîrlan V, Vîrnav T., Faina S. și Moloșag Z. privind încasarea datoriei 15.000 lei, dobânzii de 1412 lei și taxei de stat de 247 lei;;

încheierea Judecătoriai Drochia din 17.09.2012 de anulare a ordonanței judecătoriai Drochia din 07.05.2012 pe cauza intentată în baza cererii AEÎ „Popești” împotriva lui Necoară V., Vîrnav T., Faina S. și Moloșag Z. privind încasarea datoriei 13.674 lei;

contractele de împrumut cu nr. 26, 27, 28 din 15.01.2009 încheiate de directorul AEÎ „Popești” Jaman S. cu Cecîrlan V și fidejuserii Vîrnav T., Faina S., Moloșag Z.; cu Vîrnav T. și fidejuseri Faina S., Moloșag Z.; Gîncu A. și fidejuseri Faina S., Moloșag Z. și contractul de împrumut nr. 115 din 16.02.2009 încheiat cu Necoară Valentin și fidejuseri Faina S., Moloșag Z.;

raportul de expertiză nr. 2495 din 12.12.2012, prin care s-a concluzionat că cele 4 semnături din numele lui Moloșag Z. și Faina S. în contractele cu nr. 26, 27, 28 din 15.01.2009 și 115 din 16.02.2009 nu sunt executate de Moloșag Z. și Faina S., dar de o altă persoană, prin procedeul imitației.

Astfel în circumstanțele în care inculpata susține că contractele de împrumut nr. 26, 27, 28 din 15.01.2009 și nr. 115 din 16.02.2009 unde ca fidejuseri figurează Faina S., Moloșag Z. au fost real încheiate, nemijlocit de ea semnate ca directorul AEÎ „Popești”, nemijlocit de ea prezentate instanței de judecată, rezultă că inculpata a săvârșit falsificarea probelor într-un proces civil.

Pentru a aprecia o probă drept falsă și să poată justifica răspunderea penală pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 310 Cod penal, este necesar ca înscrisul să aibă valoare probatorie.

Prezentarea probelor false presupune alterarea sau falsificarea unui înscris, care poate da naștere, la persoanele cărora le va fi prezentat, unei convingeri contrare realității sau care, cu alte cuvinte, poate servi ca probă.

În cazul dat probele false prezentate de către inculpată instanței de judecată și-au atins scopul, ele generând convingerea respectivă a instanței care a decis emiterea ordonanțelor Judecătoriai Drochia din 09.04.2012 de încasare de la Cecîrlan V., Vîrnav T., Faina S. și Moloșag Z. în beneficiul AEÎ „Popești” a sumei de 15.000 lei, dobânzii 1412 lei și taxei de stat de 247 lei, din 07.05.2012 de încasare de la Necoară V., Vîrnav T., Faina S. și Moloșag Z. în beneficiul AEÎ „Popești” a sumei de 13.674 lei și taxei de stat de 206 lei, din 09.04.2012 de încasare de la Gîncu A., Vîrnav T., Faina S. și Moloșag Z. în beneficiul AEÎ „Popești” a sumei de 12.583 lei și taxei de stat de 189 lei, din 09.04.2012 de încasare de la Vîrnav T., Faina S. și Moloșag Z. în beneficiul AEÎ „Popești” a sumei de 15.000 lei, dobânzii 1400 lei și taxei de stat de 246 lei.

Contrar argumentului invocat de instanța de apel precum că, prin rapoartele de expertiză pe cauză nu a fost stabilit ca cele 4 semnături din numele lui Moloșag Z. și Faina S. în contractele cu nr. 26, 27, 28 din 15.01.2009 și 115 din 16.02.2009 ar fi fost contrafăcute de inculpată, urmează de menționat că, pentru existența infracțiunii de falsificare a probelor nu interesează nici natura scrierii asupra căreia poartă acțiunea interzisă de lege (manuscrisă, tipărită, dactilografiată, litografiată, sau imprimată în orice alt mod), nici materia pe care sunt imprimate literele (hârtie, pergament, pânză), nici procedeele tehnice de falsificare dar este necesar ca proba falsificată să aibă semnificație juridică, sau, cu alte cuvinte, în raport cu conținutul său, să poată genera consecințe juridice.

Infracțiunea de falsificare a probelor se consumă în momentul realizării acțiunii de denaturare a adevărului, de falsificare, folosire a înscrisului falsificat, în măsura în care această acțiune este de natură să producă consecințe juridice. În cazul dat intenția inculpatei și-a atins scopul, acțiunile ei generând consecințe juridice.

Contrar argumentului instanței de apel că, inculpata ar fi acționat ca director al AEI „Popești” și precum că ea nu a acționat pentru sine lipsind în acest sens scopul de cupiditate, precum și lipsa obiectului material pentru făptuitor, concluzionând într-un final despre lipsa în acțiunile inculpatei a faptei infracțiunii prevăzute de art. 27, 190 alin. (2) lit. c) Cod penal, urmează de menționat că, probele prezentate de acuzare confirmă cu certitudine încrederea obținută de inculpată față de părțile vătămate și folosirii de către ultima de situația respectivă. Astfel inculpata o perioadă bună de timp le realiza marfa. Necâtând că părțile vătămate nu erau în drept a obține de la AEI „Popești” careva împrumuturi, ele totuși erau acordate la un nivel prietenesc pe pod, la domiciliu, în incinta primăriei. În acțiunile inculpatei se conțin elementele unei escrocherii, or deși părțile vătămate nu mai aveau careva datorii față de inculpată și față de asociație, iar inculpata în scopul dobândirii bunurilor părților vătămate, cu folosirea situației de serviciu, a mai înaintat în instanță cereri de încasare a datoriilor, cu prezentarea contractelor false.

Probele acumulate confirmă pe deplin vinovăția inculpatei în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 27, 190 alin. (2) lit. d) Cod penal - tentativă de escrocherie, adică tentativa dobândirii ilicite a bunurilor altei persoane prin înșelăciune, săvârșită cu folosirea situației de serviciu, și art. 310 alin. (1) Cod penal - falsificarea probelor în procesul civil de către un participant la proces, iar, instanța de apel nu a coroborat probele, nu le-a apreciat la justa lor valoare, dispunând o soluție de achitare pe ambele capete de acuzare.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

8.1. Avocatul Diana Sanduleac la fel a declarat recurs ordinar în numele părților vătămate Zinaida Moloșag și Serghei Faina, în care solicită casarea acestei decizii și menținerea sentinței primei instanțe.

Recurenta a indicat că dacă, Moloșag Zinaida și Faina Serghei nu ar fi depus obiecții la ordonanțele emise și nu ar fi demonstrat că careva datorii față de AEI „Popești” nu au, și contractele anexate la ordonanțe nici nu au fost încheiate de ei și nu au fost semnate de ei, fapt care a fost demonstrat prin raportul de expertiză în comisie anexat la materialele cauzei, atunci inculpata urma să încaseze repetat suma de bani pe care deja o primise.

În acțiunile inculpatei sunt întrunite elementele constitutive ale infracțiunii prevăzută de art. 310 alin. (1) Cod penal, aceasta știind că contractele prezentate în judecată nu au fost semnate de Moloșag Zinaida și Faina Serghei, totuși le-a prezentat în instanță și a solicitat încasarea datoriei.

Inculpata cunoștea că semnăturile din contracte nu aparțin părților vătămate, or ultima era obligată să cunoască în baza funcției de director, pe care o deține în AEÎ „Popești”, deoarece una din responsabilitățile ei este de a semna contractele cu părțile, dar semnarea presupune și prezența persoanei la semnare, de aici rezultă că odată ce semnăturile din contracte nu sunt executate de părțile vătămate, atunci inculpata urma să cunoască acest lucru.

Instanța de apel a menționat că contractele de împrumut nr. 26, 27, 28 din 15.01.2009 și nr. 115 din 16.02.2009, nu au fost semnate de către Moloșag Zinaida și Faina Serghei, dar de o altă persoană prin metoda imitației, fapt demonstrat prin raportul de expertiză în comisie nr. 2495 din 12.12.2012, însă a indicat și că aceste semnături nu au fost făcute nici de inculpată, însă ultima nici nu este învinuită că personal a efectuat semnăturile în contract, dar aceste contracte care au fost întocmite de ea, ca director al AEÎ „Popești”, și respectiv urmau să fie semnate în prezența ultimei.

Inculpata cunoștea că contractele nu au fost semnate de către Moloșag Zinaida și Faina Serghei, deoarece nu au fost prezenți la momentul semnării contractului și cu toate aceasta a prezentat aceste contracte în instanța de judecată ca dovadă pentru încasarea din contul ultimilor a datoriilor inexistente .

Faptul că Moloșag Zinaida și Faina Serghei nu au semnat contractele cu nr. 26, 27, 28 din 15.01.2009 și nr. 115 din 16.02.2012, este demonstrat prin raportul de expertiză în comisie nr. 2495 din 12.12.2012, unde este menționat clar că semnăturile lui Moloșag Zinaida și Faina Serghei din contractele indicate mai sus nu au fost efectuate de aceștia, dar de o altă persoană prin procedeul imitației.

Vinovăția inculpatei în comiterea infracțiunilor incriminate a fost demonstrată și prin probele scrise anexate la materialele cauzei, declarațiile martorilor și a părților vătămate care au menționat că mai înainte au mai împrumutat bani de la AEÎ, dar sumele de bani au fost restituite total și careva datorii față de AEÎ „Popești” nu mai aveau și respectiv nu existau careva temeieri ca inculpata să depună cereri în procedura ordonanței pentru a solicita încasarea repetată a datoriei, odată ce știa că banii au fost restituiți, fapt confirmat în instanța de fond de către martorul Vîrnav Tudor care a menționat că inculpata i-a comunicat că banii în sumă de 21.500 lei au fost achitați.

9. Judecând recursurile ordinare pe baza materialului din dosarul cauzei și argumentelor invocate, Colegiul penal lărgit concluzionează că acestea urmează a fi admise din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, când motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, când acesta este expus neclar.

Sub acest aspect, se reține că instanța de apel a comis următoarele erori de drept.

Potrivit art. 413 alin. (1), 419, 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, la judecarea apelului se aplică regulile generale pentru judecarea cauzelor în primă instanță. Rejudecarea cauzei de către instanța de apel se desfășoară potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, care se aplică în mod corespunzător. Decizia instanței de apel trebuie să cuprindă temeiurile de fapt și de drept care au dus la admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Conform art. 101 alin. (1), (4) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor. Instanța de judecată este obligată să pună la baza hotărârii sale numai acele probe la a căror cercetare au avut acces toate părțile în egală măsură și să motiveze în hotărâre admisibilitatea sau inadmisibilitatea tuturor probelor administrate. Potrivit art. 325 alin. (1) Cod de procedură penală, judecarea cauzei se efectuează în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. Conform art. 385 alin. (1) pct. 1) și 2) Cod de procedură penală, la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează chestiunile dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul, dacă această faptă a fost săvârșită de inculpat. Potrivit art. 394 alin. (3) pct. 2) Cod de procedură penală, partea descriptivă a sentinței de achitare trebuie să cuprindă enunțarea temeiurilor pentru achitarea inculpatului, cu indicarea motivelor pentru care instanța respinge probele aduse în sprijinul acuzării.

Conform jurisprudenței naționale, sentința trebuie să corespundă atât după formă, cât și după conținut cerințelor art. 384-397 Cod de procedură penală. Sentința se expune în mod consecvent, astfel ca noua situație să decurgă din cea anterioară și să aibă legătură logică cu ea, excluzându-se folosirea formulărilor inexacte (*Hotărârea Plenului CSJ nr. 22 din 12.12.2005 privind sentința judecătorească, pct. 3.*).

Însă, instanța de apel nu a respectat întocmai prescripțiile de drept nominalizate, deoarece, corect dispunând rejudecarea cauzei potrivit regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, conform descriptivului și dispozitivului deciziei contestate (*pct. 7. din decizie*):

a) doar a trecut în revistă 122 de probe administrate pe caz, dar nu a apreciat fiecare probă separat, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor, inclusiv cu circumstanțele concrete, de fapt și de drept, indicate în rechizitoriu, nu a indicat motivele pentru care a respins probele acuzării, inclusiv cele invocate în recursurile ordinare, **referindu-se** absolut neîntemeiat, din cumulul total al probelor anexate în speță, **doar la declarațiile a doi martori** - Gîncu I. și Vîrnăv T. (*pct. 7. – 8.I. din decizie*);

b) a constatat în descriptivul deciziei, confuz și sumar, diverse motive de achitare, care se exclud reciproc, cum ar fi că: „inculpata urmează să fie achitată pe motivul lipsei faptei infracțiunii prevăzute de art. 27, 190 alin. (2) lit. d) Cod penal, iar fapta prevăzută de art. 310 alin. (1) Cod penal, nu a fost săvârșită de inculpată. Probele administrate denotă lipsa vinovăției inculpatei în comiterea infracțiunilor incriminate. Prin urmare, în acțiunile inculpatei lipsește fapta infracțională prevăzută de art. 190 alin. (2) lit. d) Cod penal. Acuzarea nu a prezentat probe care ar dovedi vinovăția inculpatei în săvârșirea faptelor penale ce i se impute. Astfel, inculpata va fi achitată de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 310 alin. (1) Cod

penal pe motiv că nu a fost comisă de inculpată și infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. d) Cod penal din lipsa în acțiunile ei a faptei infracțiunii”.

Totodată, în dispozitiv a indicat divergent și neclar că inculpata se achită: „*de sub învinuirea comiterii infracțiunilor prevăzute de art. 27, 190 alin. (2) lit. d) și 310 alin. (1) Cod penal, pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracționale și fapta nu a fost comisă de inculpată*”.

Circumstanțele expuse atestă în mod lucid că instanța de apel nu a judecat cauza penală în condițiile legii, deoarece a adoptat o hotărâre care nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazicând dispozitivul hotărârii, acesta fiind expus neclar, și că recursurile de pe rol sunt întemeiate.

Conform art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, instanța de recurs casează total hotărârea atacată și dispune rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanța de apel, constituie erori de drept prescrise în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursurilor ordinare, casării totale a deciziei contestate și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse, să înlăture erorile menționate, să judece cauza în strictă conformitate cu legea, să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

10. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E :

Admite recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Lilia Prisacari, și de avocatul Diana Sanduleac, în numele părților vătămate Zinaida Moloșag și Serghei Faina, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 19 ianuarie 2018, în privința inculpatei Jaman Silvia XXX, și dispune rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată, pronunțată integral la 19 iunie 2018.

Președinte

Nicolae Gordilă

Judecători

Iurie Diaconu

Elena Covalenco

Liliana Catan

Ion Guzun